

BÖLÜM 2

SAĞLIK HİZMETİ İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLARIN TARİHÇESİ

Gamze ÖZBEK GÜVEN¹
Şerife YILMAZ²

2.1. Giriş

Günümüzde teknolojik ilerlemelerin sağlık hizmetlerine yansımaları olumlu olmasına rağmen sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonlar (SHİE) önemli bir sağlık sorunu olarak devam etmektedir. SHİE'lerin geçmişi çok eskiye dayanmaktadır. Bu enfeksiyonlar uzun bir süre hastane enfeksiyonları olarak ifade edilmiştir. Daha sonra bu tür enfeksiyonların sadece hastanede değil sağlık hizmeti veren her ortamda gözlemlenmesi sonucu tanım sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonlar olarak değiştirilmiştir.

2.2. Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonların Ortaya Çıkışı

Hastane enfeksiyonları Latince “nasos” (hastalık) ve “komeion” (tedavi) “noso-comeion” (hastane) sözcüklerinden türetilen “nozokomiyal enfeksiyon” terimi ile ifade edilmektedir. Nozokomiyal enfeksiyon, kısaca “hastanede edinilmiş enfeksiyon” olarak ifade edilebilir. Tarihte ilk hastaneler özellikle 20. yüzyıla kadar genellikle kimsesiz ve yardıma muhtaç insanlara hizmet veren, hijyenik açıdan şartları kötü olan yerlerdir. Bu hastanelerde tedavi, ameliyat ve otopsi hastaları için yapılmıştır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD., gamzeozbekguven@gmail.com

² Öğr. Gör. Dr., Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Tarihi ve Etik AD., serifeyilmaz83@gmail.com.

sekreteryaşının yürütülmesi, sahada yaşanan sıkıntılara yönelik danışmanlık yapılması ve sorunlara çözüm üretilmesi” gibi faaliyetlerde bulunmaktadır.

Sonuç olarak; Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı Sağlık Hizmetleri ile İlişkili Enfeksiyonlar Birimi tarafından konuyla ilgili yapılan çalışmalar ve literatürler incelendiğinde, SHİE’ların ortaya çıkışından itibaren hala önemli bir sorun olarak güncelliğini koruduğunu görmekteyiz. Bu enfeksiyonların tamamen yok olduğunu görmek şimdilik zor gibi görünse de gerçekleşmeyecek bir hedef değildir.

Kaynaklar

- Akalın E. Hastane enfeksiyonları. *Türk Hemşireler Dergisi*. 1984;24(2):9.
- Akşit F, Akşit MA, Kiraz N. Hastane Enfeksiyonları. Editör: Ünlü İ. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi. Yayın No: 415. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset;1996:26-43.
- Bulut A. Sağlık hukuku yönünden hastane enfeksiyonlarının değerlendirilmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*. 2018;5(17):275-283.
- Carter KC. Semmelweis and his predecessors. *Med Hist*.1981;25(1):57-72.
- Cruickshank R. Hospital infection: a historical review. *British Medical Bulletin*. 1944;2(12):272-276. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bmb.a071061>
- Dixon RE. Control of Health-Care—Associated Infections, 1961—2011. *MMWR Report*. 2011;58-63. <https://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/su6004a10.htm>
- Erbaydar S. Hastane Enfeksiyonları ve Kontrolü. *Galenos*.1998;23:4-8.
- Eksik A. Hastane enfeksiyonu kontrolünde enfeksiyon hemşiresinin rolü. *Aktüel Tıp Dergisi*. Hastane Enfeksiyonları Sayısı. 1996;1(6):491-492.
- Ertek M. Hastane Enfeksiyonları: Türkiye Verileri. *Hastane Enfeksiyonları Korunma ve Kontrol Sempozyumu Dizisi*. 2008;60:9-14.
- Fontana RT. As infecções hospitalares e a evolução histórica das infecções. *Revista Brasileira de Enfermagem*. 2006;59(5):703-706. <https://doi.org/10.1590/S0034-71672006000500021>
- Görak G, Savaşer S. Hastane Enfeksiyonları. *Epidemiyolojiye Giriş ve Enfeksiyon Hastalıkları*. Editör: Ünlü İ. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; 1992;84-87.
- Gwendolyn LG, Paul YC, Ian BK. Infection control, ethics and accountability. *MJA*. 2009;190(12):696-698.
- Gray J, Oppenheim B, Mahida N. A history of infection prevention and control in 100 volumes. *Journal of Hospital Infection*, 2018;100(1):1-8. <https://doi.org/10.1016/j.jhin.2018.07.003>
- Guidelines on Core Components of Infection Prevention and Control Programmes at the National and Acute Health Care Facility Level. Geneva: World Health Organization; 2016.
- La Force FM. The Control of Infectious in Hospitals: 1750 to 1959. *Prevention and Control of Nosocomial Infections Chapter 1*. Editör: Wenzel R.P. Baltimore: William&Wilkins;1987; 1-12.
- Pearson A. Historical and changing epidemiology of healthcare-associated infections. *Journal of Hospital Infection*. 2009;73(4):296-304. <https://doi.org/10.1016/j.jhin.2009.08.016>
- Pittet D, Hugonnet S, Harbarth S, Mourouga P, Sauvan V, Touveneau S, et al. Effectiveness of a hospital-wide programme to improve compliance with hand hygiene. *Infection Control Programme*. *Lancet*. 2000;356(9238):1307-1312.
- Selwyn S. Hospital infection: The first 2500 years. *Journal of Hospital Infection*. 1991;18:5-64. [https://doi.org/10.1016/0195-6701\(91\)90004-R](https://doi.org/10.1016/0195-6701(91)90004-R)
- Şelimen D, Titiz İ, Yaltı T. Hastane Enfeksiyonlarına Güncel Yaklaşım. *İstanbul:Yeni Buket Matbaası*; 1997:25-30.
- Widmer AF, Sav H, Pitter D. Infection control and hospital epidemiology outside the united states. *Infection Control and Hospital Epidemiology*. 1999;20(1):17-21.